

EBA/GL/2016/06

13/12/2016

Suunised

jaepangandustoodete müügi ja teenuste
osutamiseiga seotud tasustamispoliitika
ja -tavade kohta

1. Järgimis- ja aruandluskohustus

Käesolevate suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010¹ artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis, ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Suuniste adressaadiks olevad määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 punktis 2 määratletud pädevad asutused peaksid suuniseid järgima, kaasates need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi) ka siis, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandluskohustus

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama EBA-le 13/02/2017, kas nad järgivad või kavatsevad järgida kõnealuseid suuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtjaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebisaidil avaldatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite EBA/GL/2016/06. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb EBA-le teada anda.
4. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1093/2010, 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

Sisu ja kohaldamisala

5. Käesolevates suunistes täpsustatakse tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamise ja rakendamise nõudeid seoses punktis 17 määratletud krediidasutuste ja investeerimisühingute pangandustoodete ja -teenuste pakkumise või osutamise, et kaitsta tarbijaid müügitöötajate tasustamisest tuleneva soovimatu kahju eest.
6. Suunistes esitatakse üksikasjad, kuidas finantseerimisasutused peaksid jõustama kohaldatavates ELi direktiivides ette nähtud erisätteid – nt i) direktiivi 2013/36/EL² artikli 74 lõige 3 ja artikli 75 lõige 2, millega antakse Euroopa Pangandusjärelevalvele volitused töötada välja suunised krediidasutuste juhtimiskorra, sealhulgas tasustamispoliitika ja -tavade kohta, ii) direktiivi 2014/17/EL³ artikli 7 lõige 2, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et viis, kuidas krediidiandjad ja kredidivahendajad tasustavad oma töötajaid, ei takistaks neil tegutsemast ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja professionaalselt, võttes arvesse tarbija õigusi ja huve, ning iii) direktiivi (EL) 2015/2366⁴ artikli 11 lõige 4 ja direktiivi 2009/110/EÜ⁵ artikli 3 lõige 1, mis nõuavad kindla juhtimiskorralduse olemasolu vastavalt makseasutustes ja e-raha asutustes –, määral, mil kõnealused sätted on seotud tasustamispoliitika ja -tavadega.
7. Käesolevad suunised ei hõlma tasu (mida kutsutakse sageli ka komisjonitasuks), mida krediidasutused ja investeerimisühingud maksavad kredidivahendajatele, ega piira tasustamiseeskirjade kohaldamist, mis on kehtestatud direktiivi 2014/17/EL,⁶ eeskätt selle artikli 7 lõike 2 alusel, kus nõutakse, et kui krediidiandjad tasustavad kredidivahendajaid, peavad nad tegema seda viisil, mis ei takista krediidiandjat, kredidivahendajat või määratud esindajat tegutsemast ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja professionaalselt, võttes arvesse tarbija õigusi ja huve.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

8. Asjaomased pangandustooted ja -teenused on need, mis kuuluvad nende õigusaktide kohaldamisalasse, mille kohaselt on krediidasutustel ja investeerimisühingutel luba tegutseda, ja mis on määratletud punktis 17.
9. Samuti ei piira käesolevad suunised selliste rangemate nõuete kohaldamist, mis on kindlaks määratud kohaldatavates valdkondlikes õigusaktides, eelkõige direktiivi 2014/17/EL artikli 7 lõikes 4 seoses sama direktiivi artikli 4 lõikes 21 määratletud krediidilepingutega seotud nõustamisteenuste osutamisega.
10. Pädevad asutused võivad soovida kaaluda käesolevate suuniste kohaldamist ka muudele üksustele kui punktis 17 määratletud krediidasutused ja investeerimisühingud, eelkõige
 - a. muudele vahendajatele kui direktiivi 2014/17/EL artikli 4 lõikes 5 määratletud kredidivahendajad;
 - b. direktiivi 2014/17/EL artikli 4 lõikes 8 määratletud määratud esindajatele.
11. Pädevad asutused võivad soovida kaaluda käesolevate suuniste kohaldamist muudele isikutele kui punktis 17 määratletud tarbijad, näiteks mikroettevõtjatele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEdele).
12. Lõpetuseks võivad pädevad asutused soovida kaaluda käesolevates suunistes sätestatud tasustamisnõuete laiendamist ka sellisele tasule, mida finantseerimisasutused maksavad kredidivahendajatele (nn komisjonitasu).
13. Kui käesolevates suunistes on märgitud tulemus, võib selle saavutada mitmel viisil. Pädevad asutused võivad soovida hinnata finantseerimisasutuse kasutatud viisi asjakohasust, võttes arvesse asjaomase asutuse ärimudelit, suurust ja keerukust.
14. Käesolevate suuniste kohaldamine ei mõjuta krediidasutustele kehtestatud nõuet järgida EBA suuniseid usaldusväärse tasustamispoliitika kohta vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikele 3 ja artikli 75 lõikele 2 ning avalikustamise kohta vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklile 450.

Adressaadid

Käesolevate suuniste adressaadid

15. Suunised on adresseeritud järgmistele asutustele:
 - a. määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõike 2 punktis i määratletud pädevad asutused (EBA asutus). Punktis 17 esitatud krediidasutuste ja investeerimisühingute määratluses osutatud krediidiandjatele ja kredidivahendajatele, kes ei ole kõnealuses määratluses osutatud krediidasutused, makseasutused ega e-raha asutused, kohaldatakse suuniseid sel määral, mil kõnealused asutused on määratud pädevatena

tagama käesolevates suunistes käsitletud direktiivi 2014/17/EL sätete kohaldamise ja jõustamise; ning

- b. määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 1 määratletud finantseerimisasutused.

Teabenõuete adressaadid

16. Olenemata sellest, kas EBA asutus on punkti 15 alusel adressaat, kui liikmesriik on määranud direktiivi 2014/17/EL artikli 5 kohaselt mitu asutust, kellest üks ei ole EBA asutus, peaks selle artikli kohaselt määratud EBA asutus, piiramata direktiivi 2014/17/EL artikli 5 lõike 3 alusel sõlmitud riiklikke kokkuleppeid,

- a) viivitamata teavitama teist määratud asutust käesolevatest suunistest ja nende kohaldamise kuupäevast;
- b) paluma kirjalikult kõnealusel asutusel kaaluda käesolevate suuniste kohaldamist;
- c) paluma kirjalikult kõnealusele asutusel teatada kas EBA-le või EBA asutusele kahe kuu jooksul alapunkti a kohase teavitamise kuupäevast, kas ta kohaldab või kavatses kohaldada käesolevaid suuniseid; ning
- d) vajaduse korral edastama EBA-le viivitamata alapunkti c alusel saadud teabe.

Mõisted

17. Kui ei ole sätestatud teisiti, on käesolevas punktis osutatud õigusaktides esitatud mõistetel ka käesolevates suunistes sama tähendus. Peale selle kasutatakse käesolevates suunistes järgmisi mõisteid:

„tarbija” –	füüsiline isik, kes tegutseb eesmärkidel, mis on väljaspool tema kaubandus-, äri- või kutsetegevust;
„krediidiasutused ja/või investeerimisühingud” –	<ol style="list-style-type: none">a) krediidiasutused, nagu on määratletud määruse (EL) nr 575/2013⁷ artikli 4 lõikes 1;b) krediidiandjad, nagu on määratletud direktiivi 2014/17/EL artikli 4 lõikes 2;c) krediidivahendajad, nagu on määratletud direktiivi 2014/17/EL artikli 4 lõikes 5;d) makseasutused, nagu on määratletud direktiivi (EL)

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

nr 2015/2366 artikli 4 lõikes 4;

e) e-raha asutused, nagu on määratletud direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 lõikes 1;

„pangandustooted
ja/või -teenused“ –

a) krediidilepingud, nagu on määratletud direktiivi 2014/17/EL artikli 4 lõikes 3;

b) hoiused,⁸ nagu on määratletud direktiivi 2014/49/EL⁹ artikli 2 lõikes 3;

c) maksekontod, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 lõikes 12;

d) määratletud makseteenused, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 lõikes 3;

e) makseinstrumentid, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 lõikes 14;

f) teised makseviisid, nagu on osutatud direktiivi 2013/36/EL¹⁰ I lisa punktis 5;

g) e-raha, nagu on määratletud direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 lõikes 2; ning

h) muud krediidivormid lisaks eespool alapunktis a nimetatule, millele on osutatud direktiivi 2013/36/EL I lisa punktis 2, kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 1 lõike 5 punktiga e;

„juhtorgan“ –

krediidiasutuse või investeerimisühingu organ või organid,¹¹ mille liikmed on nimetatud ametisse kooskõlas riigisisese õigusega; millel on õigus määrata kindlaks krediidiasutuse või investeerimisühingu strateegia, eesmärgid ja üldine tegevussuund; mis kontrollib ja jälgib juhtkonna otsuste tegemist ning millesse kuuluvad krediidiasutuse või investeerimisühingu tegevust

⁸ Hoiused hõlmavad igas vormis hoiuseid. Direktiivi 2014/65/EL (teine finantsinstrumentide turgude direktiiv) artikli 1 lõikega 4 on laiendatud teatavaid organisatsioonilisi ja äritegevuse eeskirju hoiuste alaliigile, mis kannab nime investeerimishoiused, nagu need on määratletud teise finantsinstrumentide turgude direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis 43. Investeerimishoiustele kohaldatakse teise finantsinstrumentide turgude direktiivi tasustamiseskirju, sealhulgas tulevasi delegeeritud õigusakte, milles täpsustatakse veelgi teise finantsinstrumentide turgude direktiivi artikli 16 lõiget 3 ja artikli 24 lõiget 10, ning seepärast käesolevaid suuniseid investeerimishoiustele ei kohaldata.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

¹¹ Euroopa riikides esineb erinevaid juhtorganite struktuure. Mõnes riigis on levinud üheosaline struktuur, st juhtkonna järelevalve- ja juhtimisfunktsiooni täidab ainult üks organ. Teistes on tavaline kaheosaline struktuur kahe sõltumatu organiga, millest üks täidab juhtimisfunktsiooni ja teine teostab juhtimisfunktsiooni üle järelevalvet.

	tegelikult suunavad isikud;
„asjaomane isik“ –	mis tahes füüsiline isik, kes a) töötab krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks ja pakub tarbijatele otseselt pangandustooteid või -teenuseid või b) töötab krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks ja juhib otseselt või kaudselt punktis a osutatud isikut;
„tasu“ –	mis tahes vormis põhi- või muutuvtasu, sealhulgas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt või nimel otse asjaomasele isikule tehtud makse või antud rahaline või mitterahaline hüvitis. Mitterahaliste hüvitiste hulka võivad kuuluda ametikõrgendus, tervisekindlustus, allahindlused, auto või mobiiltelefoni kasutamise võimalus, suurejoonelised kuluhüvitised või seminarid (loetelu ei ole ammendav).

Tegevuse edasiandmine

18. Kui krediidasutuse või investeerimisühingu tegevus antakse tervikuna või osaliselt edasi kolmandatele isikutele või kui seda teostab muul viisil mõni teine üksus, peaks krediidasutus või investeerimisühing tagama, et ta täidab edasiandmisel Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee tegevuse edasiandmise suunistes¹² kehtestatud nõudeid. See hõlmab eelkõige Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee 2. suunist, milles on sätestatud, et „lõplik vastutus tegevuse edasiandmise või edasi antud tegevuse riskide nõuetekohase juhtimise eest lasub tegevuse edasi andnud krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgemal juhtkonnal“.

3. Rakendamine

Kohaldamise alguskuupäev

19. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 13. jaanuarist 2018.

¹² [CEBS, Guidelines on outsourcing, 2006.](#)

4. Tasustamispoliitika ja -tavade suunised

1. Väljatöötamine

- 1.1. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid välja töötama tasustamispoliitika ja -tavade, mille puhul võetakse arvesse tarbijate õigusi ja huve, ning neid rakendama. Eelkõige peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tagama, et rahalise ja/või mitterahalise tasuga ei innustataks asjaomaseid isikuid eelistama tarbijate kahjuks omi huve või krediidasutuse või investeerimisühingu huve.
- 1.2. Tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud kaaluma, kas kõnealuse poliitikaga ja kõnealuste tavadega kaasneb tarbija kahjustamise risk ning vähendama selliste riskide tekkimist.
- 1.3. Tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamises peaks osalema krediidasutuse või investeerimisühingu personalihaldamise funktsiooni täitja. Peale selle peaksid tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamisse andma tõhusa panuse riskijuhtimise funktsiooni täitja ja vastavuskontrolli funktsiooni täitja, kui sellised isikud on määratud.
- 1.4. Asjaomase isiku tulemuslikkuse hindamiseks peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud määrama tasustamispoliitikas ja -tavades kindlaks asjakohased hindamisel kasutatavad kriteeriumid, võttes arvesse tarbijate õigusi ja huve.
- 1.5. Tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud võtma muutuvtasu taseme kindlaksmääramisel arvesse nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid kriteeriume kandmaks hoolt selle eest, et tarbijate õiguste ja huvidega arvestatakse piisavalt.
- 1.6. Krediidasutused ja investeerimisühingud ei tohiks välja töötada tasustamispoliitikat ja -tavasid, mis
 - a. seovad tasu üksnes pangandustoodete ja -teenuste pakkumise kvantitatiivse eesmärgiga või
 - b. innustavad pakkuma konkreetset toodet või toodete kategooriat, näiteks tooteid, mis toovad krediidasutusele või investeerimisühingule või asjaomasele isikule rohkem kasu, kahjustades tarbijat.
- 1.7. Kui tasustamispoliitika ja -tavade alusel on lubatud maksta muutuvtasu, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tagama, et tasu põhikomponendi ja muutuvkomponendi vahel on sobiv tasakaal ning et arvesse võetakse tarbijate õigusi ja

huve. Peale selle peaksid kehtestatud tasustamispoliitika ja -tavad võimaldama ellu viia paindlikku muutuvtasude poliitikat, sealhulgas kasutada vajaduse korral võimalust muutuvtasu mitte maksta.

- 1.8. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid vältima poliitikat ja tavasid, mis on tarbetult keerukad, ning eri poliitikapõhimõtete ja tavade ebaselgeid kombinatsioone.

2. Dokumenteerimine, teavitamine ja kättesaadavus

- 2.1. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tasustamispoliitika ja -tavad dokumenteerima, säilitama neid auditi eesmärgil vähemalt viis aastat pärast nende viimast kohaldamiskuupäeva ning tegema need taotluse korral pädevatele asutustele kättesaadavaks. Kõnealused dokumendid peaksid sisaldama muu hulgas järgmist teavet:

- a) krediidiasutuse või investeerimisühingu tasustamispoliitika ja -tavade eesmärgid;
- b) tasustamispoliitika ja -tavade kohaldamisalasse kuuluvad asjaomased isikud;
- c) kuidas on tasustamispoliitikat, sealhulgas muutuvtasu maksmise korral eeskätt muutuvtasu suhtes kohaldatavaid kriteeriume rakendatud praktikas.

- 2.2. Enne kui asjaomased isikud saavad loa pakkuda tarbijatele pangandustooteid või -teenuseid, tuleks neid lihtsal ja läbipaistval viisil selgelt teavitada tasustamispoliitikast ja -tavadest, mida nende suhtes kohaldatakse.

- 2.3. Tasustamispoliitika ja -tavad peaksid olema kergesti kättesaadavad kõikidele krediidiasutuse või investeerimisühingu asjaomastele isikutele.

3. Heakskiitmine

- 3.1. Juhtorgan kiidab krediidiasutuse või investeerimisühingu tasustamispoliitika ja -tavad heaks ning võtab nende eest lõpliku vastutuse.

- 3.2. Juhtorgan peaks küsima käesolevate suuniste järgimisel krediidiasutuse või investeerimisühingu tasustamispoliitika ja -tavade kohta nõu tasustamiskomiteelt, kui selline komitee on loodud.

- 3.3. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja, kui selline isik on määratud, peaks kinnitama, et tasustamispoliitika ja -tavad on vastavuses käesolevate suunistega.

- 3.4. Muudatusi tasustamispoliitikasse ja -tavadesse tuleks teha üksnes juhtorgani heakskiidul.

4. Järelevalve

- 4.1 Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid vaatama oma tasustamispoliitika ja -tavade vähemalt kord aastas läbi, et tagada vastavus käesolevatele suunistele. Kui krediidiasutus või investeerimisühing teeb kindlaks, et tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamisega võib kaasneda tarbijaid kahjustav jääkrisk, nagu on osutatud punkti 1 alapunktis 2, peaks krediidiasutus või investeerimisühing läbivaatamise käigus hindama, kas mõni kõnealustest jääkriskidest realiseerub ja kahjustab tarbijaid.
- 4.2 Kui läbivaatamise käigus selgub, et krediidiasutuse või investeerimisühingu tasustamispoliitika ja -tavad ei toimi kavandatud või ettenähtud viisil, peaks krediidiasutus või investeerimisühing oma tasustamispoliitikat ja -tavasid vastavalt käesolevatele suunistele muutma.
- 4.3 Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid sisse seadma tõhusad kontrollid veendumaks, et nende tasustamispoliitikast ja -tavadest peetakse kinni, ning et teha kindlaks ja lahendada juhtumid, kus käesolevaid suuniseid ei järgita.